

**SECURITATEA PSIHOLAGICĂ A COPIILOR ÎN INTERACȚIUNEA SA CU MEDIUL
ONLINE
CHILDREN'S PSYCHOLOGICAL SAFETY IN ITS INTERACTION WITH THE
ONLINE ENVIRONMENT**

BODIU Ludmila

MA. în psihologie

Centrul Internațional „La Strada Moldova” (Moldova)

ORCID iD: 0000-0001-6513-3881

E-mail: bodiuludmila@gmail.com

BODIU Ludmila,

MA. in psychology; La Strada Moldova; International Center (Moldova)

ORCID iD: 0000-0001-6513-3881

E-mail: bodiuludmila@gmail.com

CZU: 159.922.7:004.738.5

Abstract: A person's physical and mental development is based on his interaction with other people with various interests and different social groups. The interaction of the person with the environment contributes to the formation of social skills, communication and critical thinking. The right social environment and the child's early interaction with the environment can help him acquire competences/skills in different areas of life, be empathetic, creative, manage his emotions in different social situations and easily build effective communication with those around. The harmonious development of a person starts from childhood and from his interaction with both the internal and external environment, such as: school, family, friends, participation in various social activities, but even more recently his interaction with the online environment.

Keywords: psychological security, children, online environment

Rezumat: Dezvoltarea fizică și psihică a unei persoane are la bază interacțiunea sa cu alte persoane cu diverse interese și diferite grupuri sociale. Interacțiunea persoanei cu mediul, contribuie la formarea abilităților sociale, de comunicare și a unei gândiri critice. Mediul social potrivit și interacțiunea timpurie a copilului cu mediul, îl poate ajuta să obțină competențe/abilități în diferite domenii ale vieții, să fie empatic, creativ, să-și gestioneze emoțiile în diferite situații sociale și să construiască cu ușurință o comunicare eficientă cu cei din jur. Dezvoltarea armonioasă a unei persoane, pornește din copilărie și de la interacțiunea sa atât cu mediul intern cât și cele extern, cum ar fi: școala, familia, prietenii, participarea la diferite activități sociale, dar și mai nou interacțiunea sa cu mediul online.

Cuvinte cheie: securitate psihologica, copii, mediu online

Ultimele trei decenii au adus o dezvoltare uriașă a tehnologiei informației și comunicațiilor, iar apariția internetului a făcut posibilă crearea unor rețele globale complexe de comunicare și colaborare. Tehnologiile au transformat felul în care învățăm, comunicăm și lucrăm – au transformat fundamental modul în care trăim. Această evoluție a generat oportunități și beneficii diverse din punct de vedere economic și social, dar și apariția unor noi provocări. Una dintre aceste provocări este faptul că, deși internetul nu a fost gândit avându-i pe copii în minte, o mare parte din utilizatorii acestui mediu sunt chiar aceștia. Copiii, au nevoi și vulnerabilități specifice care trebuie să fie recunoscute și necesită o abordare aparte, prin instruirea acestora în utilizarea tehnologiilor moderne de informare și comunicare cu accent pe conștientizarea și prevenirea pericolelor pe Internet. (3)

Viteza de dezvoltare a tehnologiei în diverse domenii ale activităților umane au transformat comunicațiile și legăturile sociale. Internetul a avut un rol deosebit în revoluționarea comunicării și a căutării de informații. Pe de o parte, oferă utilizatorilor noi oportunități de dezvoltare și exprimare, pe de altă parte, implică noi riscuri și amenințări. Internetul și-a echipat simultan

utilizatorii cu capacități extraordinare însă i-a confruntat cu numeroase riscuri asociate cu concentrarea continuă asupra securității psihologice în interacțiunea sa cu spațiul virtual. Internetul nu numai că oferă acces la informații despre lume, ci și permite utilizatorilor săi să-și construiască propriile lumi. Cu toate acestea, eforturile vaste de cercetare axate pe dezvoltarea Internetului nu au luat în considerare aspecte precum securitatea psihologică și factorii care definesc comportamentul utilizatorilor de Internet. (8)

Siguranța copiilor online este un sentiment de securitate și un drept de care are nevoie orice persoană, indiferent de vârsta, genul, starea materială, originea sau statutul ei social. Dezvoltarea psiho-emoțională armonioasă a copiilor reprezintă cea dintâi preocupare a părinților și specialiștilor, ea stă la baza siguranței propriului viitor, dar și a siguranței generațiilor ce vin, a întregii societăți. Rețeaua globală a Internetului oferă oportunități excelente pentru copii de a căuta informații necesare pentru pregătirea temelor, a cunoaște și a comunica cu persoane din alte țări, a construi pagini personale pe site-urile de socializare și a petrece vesel timpul online. Totodată, aceste oportunități pot fi considerate drept provocări. Riscurile cu care se confruntă copiii online variază de la agresiune verbală și calomniere până la recrutarea online a copiilor cu scop de exploatare sexuală. În interacțiunea sa cu mediul online, copiii întreprind diverse acțiuni virtuale, care pot avea consecințe reale pentru dezvoltarea lor psiho-emoțională. (3)

Fluxul de informații accesibile în spațiul virtual pot deveni o sursă de amenințare externă asupra securității psihologice a personalității la diferite etape ale dezvoltării sale, având un impact traumatizant asupra psihicului copilului, prin dezorientarea sa în sistemul relațiilor sociale și posibilitatea dezvoltării sale pozitive, prospere și satisfacerea nevoilor de bază. Pornind de la o înțelegere a securității psihologice, ca fiind o experiență emoțională pozitivă și de conștientizare durabilă de către individ a posibilităților de satisfacere a nevoilor de bază și de securitate a propriilor drepturi în orice situație, chiar și în împrejurări care pot bloca sau împiedică realizarea acestora, putem vorbi despre criteriile de siguranță a copiilor în spațiul virtual, metode și mijloace ale sistemului de protecție împotriva riscurilor și amenințării online. (9)

Siguranța copiilor pe Internet a fost oglindită de către Centrul Internațional "La Strada" în cea mai recentă „*Cercetare despre experiențele copiilor din Republica Moldova și riscurile la care se expun*”, având drept scop identificarea comportamentelor riscante ale copiilor în spațiul virtual, care amplifică vulnerabilitatea acestora față de abuzul sexual. Printre riscurile online la care se pot expune copiii au fost identificate drept comunicarea online cu persoane străine, mai mult de jumătate dintre participanții la cercetare comunică cu prieteni pe Internet, cu care nu s-au văzut în viața reală. Un alt risc cu care se pot confrunta copiii în mediul online, ar fi că aceștia acceptă cu ușurință întâlnirile offline cu persoane pe care le cunosc online. În interacțiunea sa cu mediul online, copiii se pot confrunta cu situații când sunt expuși la imagini cu conținut sexual. Totodată, într-o comunicare sau relație online copiii pot expedia imagini sau înregistrări video cu conținut sexual fie consideră că este ceva normal într-o relație, din curiozitate sau pentru că au fost amenințați de persoana cu care comunică. (4)

În condiții moderne, mediul online este unul dintre cele mai atractiv spațiu, dar în același timp și periculoase pentru copii de toate vârstele. În dezvoltarea accelerată a spațiul virtual, apar tot mai multe provocări pentru dezvoltarea psiho-emoțională a copiilor, ceea ce nu întotdeauna specialiștii responsabili de protecția copiilor sunt gata să răspundă sau să sugereze măsuri de prevenție a unor situații de risc la care se pot expune copiii în mediul online. Într-o anumită măsură, activitățile copiilor din mediul online sunt interconectate direct cu cele din mediul familial și școlar. Prin urmare, pentru a determina un model de siguranță psihologică a copilului pe Internet se va ține cont și de mediul său de socializare. (1)

Cercetările teoretice și practice realizate de către Шлыкова Ольга 2004 și Ефимова Ольга 2010, structurează securitatea personală pe trei nivele. Primul nivel, se referă la evaluarea și analiza primară a realității înconjurătoare în raport cu criteriul „sigur – periculos”, de către procesele psihice (senzații, sentimente, percepții, gândire, idei). Al doilea nivel, prevede evaluarea și analiza secundară a realității înconjurătoare și a unui viitor sigur prin caracteristicile personale ale unei persoane (orientarea personalității, trăsăturile individuale de caracter, viziunea asupra

lumii). La al treilea nivel se ia o decizie și se implementează un model comportamental bazat pe competențe sociale, profesionale, psihologice în domeniul securității. Astfel, securitatea psihologică a unei persoane este determinată de un complex de trăsături cognitive, emoțional-volitivă, orientarea și viziunea sa asupra lumii, care se formează în procesul de socializare. (2)

Acum mediul informațional devine principală formă de socializare a copiilor și adolescenților. Pe fonul scăderii importanței familiile și a școlii ca mediu de socializare, spațiul virtual capătă mai multă încredere în fața copiilor fiind „deschis” să răspundă necesităților acestora. În același timp, Internetul este în continuă creștere, iar copiii moderni sunt atrași de acest mediu ajungând să fie utilizatori avansați și să se orienteze cu ușurință în acest spațiu folosind orice tip de informații. Datorită dezvoltării moderne a tehnologiilor internetul nu este limitat în spațiu, copiii având acces oriunde s-ar afla, acasă, la școală sau în spațiu public, făcându-i tot mai vulnerabili față de anumite conținuturi sau comunicări periculoase vârstei acestora. Totodată, având acces nelimitat de conectare cu mediul online copiii devin mai creduli acestui mediu și le este mai ușor să găsească o informație pe Internet decât să întrebe părinții. Respectiv, cantitatea de informații disponibile și gradul de influență afectează în mod direct socializarea cu familia, școală sau prietenii din viața reală, iar aceste circumstanțe pot fi considerate ca factori ce influențează securitatea copiilor, viziunea asupra lumii, poziția socială care încă se află în stadiul de formare și acceptare. (9)

Copiii sunt „prizonierii” interesului față de noi descoperiri, de noi provocări. Mai ales a posibilităților pe care le oferă spațiul virtual, cu comunicare fără hotare. Ei sunt de cele mai multe ori tentați să se încreadă unui străin pe Internet. În plus, sunt mai vulnerabili decât vârstnicii în fața unui abuzator sexual, deoarece deprinderile lor sociale nu sunt suficient dezvoltate, ceea ce, în consecință, nu le permite să identifice unele semnale, ce prevestesc un risc, cum ar fi o laudă simulată sau o remarcă neadecvată la care abuzatorii recurg cel mai des în timpul conversațiilor. Aceștia din urmă exploatează lipsa experienței de viață a copilului și nevoia de a se simți importanți. Copiii rareori cunosc sau conștientizează riscurile cu care se pot confrunta online, iar părinții acestora – fie că la fel nu conștientizează, fie că nu cunosc căror riscuri se pot supune copiii lor în mediul online. (4)

Securitatea personală poate fi interpretată ca rezistența individului față de influențele mediului și capacitatea de reziliență împotriva factorilor externi. Bazele construirii unui sistem de protecție psihologică a copiilor față de riscurile și amenințările mediului online, pot fi determinate ținând cont de indicatorii securității psihologice individuale a fiecărui copil, cât și de particularitățile sale de dezvoltare. Nevoia de utilizare a spațiului virtual este ireversibilă. Alături de informații utile și necesare utilizatorii - copii se confruntă cu conținuturi care pot afecta dezvoltarea psiho-emoțională și pot provoca traume pe termen lung. Distribuția necontrolată a conținutului nedorit este contrară obiectivelor de dezvoltare, educație și creștere a tinerei generații, respectiv este necesar să se creeze un sistem de protecție psihologică a copiilor față de impactul traumatic al mediului informațional negativ, astfel ca copilul independent să poată identifica acțiuni și comportamente corecte în mediul online. (9)

Pe lângă factorii de risc, pentru a determina siguranța psihologică a unei persoane ar trebui luat în considerare și factorii de protecție. O abordare extinsă a mecanismelor securității psihologice a personalității sunt resursele, cele personale (interne) ca fiind calități pe care le posedă o persoană într-o anumită situație și de resurse mediu (externe). Resursele de mediu includ orice ajutor și sprijin din partea organizațiilor sociale, atât instituțiile statului, precum centre de suport pentru familii și copii, cât și alte organizații care oferă asistență psihologică copiilor aflați într-o situație de viață dificilă sau traumatizantă. Acestea pot fi linii de asistență telefonică, grupuri de sprijin și asistență psihologică online/offline. În plus, resursele sociale includ abilitățile unei persoane, capacitatea sa de a construi relații cu diverse persoane, de a căuta ajutor și de a-l primi, de a înțelege propriile sentimente și experiențe. Resursele de mediu pot include rude, prieteni, colegi de clasă, profesori și psihologi. Ca o resursă pentru siguranța psihologică a unui copil poate fi considerat profesorul, care joacă un rol important în oferirea unui sprijin psihologic necesar elevilor care se confruntă cu situație dificilă, în lipsa unui psiholog școlar. Părinții, rudele și alți

adulți care pot fi considerate persoane de încredere a unui copil, de asemenea, sunt resurse importante în a ajuta un copil să depășească situații traumatice. (1)

Strategia europeană, pentru un internet mai bun pentru copii *Better Internet for Kids* (BIK+) propune crearea unui mediu în care copiii se simt în siguranță să învețe, să se joace și să comunice. Strategia a fost adoptată la 11 mai 2022 fiind componenta digitală a strategiei privind drepturile copilului, care reflectă principiul digital „Copiii și tinerii ar trebui protejați și împuterniciți online. Această nouă strategie se bazează pe un proces amplu de consultare a opiniei copiilor, completat de consultări specifice cu părinții, profesorii, statele membre, industria TIC și media, societatea civilă, domeniu academic și organizații internaționale. Prin urmare, BIK+ își propune să completeze și să sprijine implementarea în practică a măsurilor existente pentru protecția copiilor online și de a le dezvolta abilități necesare pentru o navigare în siguranță în mediul online. Viziunea acestora este de a oferi servicii online adecvate vârstei fiecărui copil și acțiuni încadrate pe trei piloni:

1. experiențe digitale sigure pentru copiii față de conținuturi, comportamente, contacte și riscuri online dăunătoare și ilegale în calitate de tineri consumatori și pentru a le îmbunătăți bunăstarea online printr-un mediu digital sigur, adecvat vârstei, creat într-un mod care respectă interesul superior al copiilor;
2. abilitarea digitală, astfel încât toți copiii, inclusiv cei aflați în situații de vulnerabilitate, să dobândească abilitățile și competențele necesare pentru a face alegeri corecte și a se exprima în mediul online în siguranță și în mod responsabil;
3. participarea activă a copiilor, oferindu-le oportunitatea de exprimare liberă în mediul digital, cu implicarea în activități gestionate de copii pentru a promova experiențe pozitive și sigure online. (7)

Republica Moldova a fost supusă mai multor studii despre siguranța online prin intermediul cărora se atestă utilizarea Internetului tot mai frecvent de către copii, aceștia fiind expuși diferitor riscuri. Fenomenul în sine indică necesitatea dezvoltării unor acțiuni complexe privind implicarea tuturor actorilor responsabili de protecția copiilor, cum ar fi: școală, familie, societate și crearea competențelor care să-i ajute să adopte un comportament responsabil, să navigheze fără riscuri în mediul online. Datorită mai multor eforturi, în anul 2022 s-a reușit aprobarea Standardelor pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online, care au scopul să asigure un minim necesar de acțiuni pe care trebuie să le dezvolte instituțiile de învățământ general, pentru a consolida efortul de promovare a siguranței online și crearea a unui mediu sigur și protejat pentru copiii/elevii, stabilirea criteriilor de informare a cadrelor didactice, părinților și a copiilor/elevilor despre siguranța online, cu regularitate. (6)

În lucrarea sa, Баева Ирина remarcă că principalele resurse sociale pot fi considerate relațiile sociale și factorii de mediu. Resursele personale, cu ajutorul cărora poate identifica riscuri și găsi soluții sunt toate abilitățile, cunoștințele și competențele unei persoane, a unui nivel ridicat de stima de sine și bunăstare emoțională, reziliență, orientări valorice, independență, motivație pentru creștere personală și optimism. Astfel, la baza modelului de securitate psihologică a unui copil se află raportul dintre mediul de viață, mediul școlar și mediul online în ceea ce privește impactul lor psihologic. Atât resursele sociale cât și cele personale ale unui copil, contribuie la reducerea impactului negativ al spațiului virtual și susțin starea de siguranță psihologică a copilului în interacțiunea sa cu mediul. (1)

Bibliografie

1. БАЕВА, Ирина А., ЛАКТИОНОВА, Елена Б., ГАЯЗОВА, Лариса А., КОНДАКОВА Игорь В., Модель психологической безопасности подростков образовательной среде, 2019, РФФИ № 19-013-00553
2. ЕФИМОВА, Наталия, С. Социальная психология: учебник для вузов. Москва, Юрайт, 2023. In: https://studme.org/1584072025078/psihologiya/sotsialnaya_psihologiya
3. SALVAȚI COPILII. *Studiu privind utilizarea Internetului de către copii*. București, 2018

4. Centrul Internațional „LA STRADA”, Studiu privind siguranța copiilor online. COPIII DIN REPUBLICA MOLDOVA: SI(N)GURI ONLINE? Chișinău 2011, https://lastrada.md/files/resources/3/Siguranta_copiilor_pe_net.pdf
5. Centrul Internațional „LA STRADA”, Cercetare despre experiențele online ale copiilor din Republica Moldova și riscurile la care se expun SIGURANȚA COPIILOR PE INTERNET, Chișinău 2021 https://lastrada.md/pic/uploaded/sumar-comportamente_si_riscuri-FINAL.pdf
6. Centrul Internațional „LA STRADA”, IMPACTUL PILOTĂRII STANDARDELOR PENTRU PROTECȚIA ȘI SIGURANȚA COPIILOR/ELEVILOR ÎN MEDIUL ONLINE, Chișinău. Mai 2022
7. NEW BETTER INTERNET FOR KIDS STRATEGY (BIK+). In: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-decade-children-and-youth-new-european-strategy-better-internet-kids-bik>
8. [ZOTOVA, Olga Yu.](#) Psychology of Personality: Real and Virtual Context, DOI:[10.15405/epsbs.2020.11.02.105](https://doi.org/10.15405/epsbs.2020.11.02.105)
9. ОБЧАРЕНКО, Л. Ю. Психологическая защищенность детей и подростков в информационной среде URL: 159.9.07. p.113-121

CUNOAȘTEREA ȘI RECUNOAȘTEREA FENOMENULUI DE BULLYING ÎN ȘCOALĂ – O CONDIȚIE ESENȚIALĂ PENTRU SECURITATEA PSIHOLAGICĂ A COPIILOR (STUDIU PRIVIND PERCEPȚIA ASUPRA FENOMENULUI DE BULLYING ÎN ȘCOALĂ)

KNOWING AND RECOGNIZING THE PHENOMENON OF BULLYING IN SCHOOL – AN ESSENTIAL CONDITION FOR THE PSYCHOLOGICAL SECURITY OF CHILDREN (STUDY ON THE PERCEPTION OF THE PHENOMENON OF BULLYING IN SCHOOL)

*BERCARU Nicoleta, Ph.D State Pedagogical University “Ion Creanga”, Chisinau, Moldova,
email: nikobercaru@gmail.com*

<https://orcid.org/0000-0001-5656-9720>

CZU: 159.9.072.4:373.064.3

Abstract

Bullying-ul în școli este o problemă sistemică ce afectează toate școlile din România și nu numai. Conform unui studiu oferit de Fundația Salvați copiii, în doar cele 10 minute de pauză la școală, 1 din 4 copii din școlile românești este victimă a bullying-ului, în mod repetat. La nivel european, România se situează pe locul 3 în clasamentul celor 42 de țări în care a fost investigat fenomenul, potrivit unuia dintre rapoartele Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), cu 17% dintre copiii de 11 ani care au recunoscut că au agresat alți elevi cel puțin de trei ori în luna anterioară, procentajul celor de 13, respectiv 15 ani, fiind de 23%. Cele mai noi date procesate la nivelul Ministerului Educației Naționale (MEN) pentru anul școlar 2014-2015 vorbesc despre 18.783 de cazuri de violență la nivel național. Conform aceluiași studiu, 3 din 10 copii sunt excluși din grupul de colegi, 3 din 10 copii sunt amenințați cu bătaia sau lovirea de către colegi și 1 din 4 copii a fost umilit în fața colegilor. Studiul de față îți propune identificarea nivelului de conștientizare a fenomenului de bullying între elevi, a gradului de agresivitate la elevii din ani terminali, clasele a IV-a și a VIII-a, identificarea principalelor manifestări ale elevilor în fața conștientizării/ confruntării fenomenului de bullying dar și identificarea nivelului nevoii de intervenție integrată școală-familie-copil, în fața fenomenului de bullying.